

بررسی نقش شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی در پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی با نقش میانجیگری سرسختی روانشناختی در شهرستان بشرویه

علی فرزانه^{۱*}، محدثه خدادوست^۲

^۱ کارشناسی ارشد علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فردوس، فردوس، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناسی ارشد علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد فردوس، فردوس، ایران.

چکیده

در سال های اخیر، توجه پژوهشگران و متخصصان تعلیم و تربیت از تمرکز صرف بر هوش شناختی و مهارت های درسی به سمت عوامل روان شناختی مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان معطوف شده است. از جمله این عوامل، شناوری تحصیلی است که بر روی انگیزه و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مؤثر می باشد. بدین منظور این پژوهش با هدف بررسی نقش شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی در پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی با نقش میانجیگری سرسختی روانشناختی انجام گرفت. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش و ماهیت گردآوری داده ها توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق شامل دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه به تعداد ۳۲۴۴ نفر بودند و روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای بود و با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد ۳۴۴ نفر به عنوان حجم نمونه آماری مورد مطالعه قرار گرفتند. روش گردآوری داده ها این پژوهش به دو صورت کتابخانه ای و روش میدانی و مهمترین ابزار این تحقیق، پرسشنامه بود. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه انجام شد. بدین شکل که پرسشنامه در اختیار اساتید راهنما و مشاور و کارشناسان با تجربه قرار گرفت و پس از بررسی توسط آنها، مطلوب بودن روایی پرسشنامه تایید گردید. به منظور تعیین میزان پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و پایایی کل پرسشنامه ۰.۹۶۴ بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده های توصیفی و استنباطی از نرم افزار SPSS و مدلسازی معادلات ساختاری و نرم افزار AMOS استفاده گردید. نتایج نشان داد که، سرسختی روانشناختی در رابطه بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه نقش میانجیگری دارد. بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، بین شناوری تحصیلی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه های کلیدی: شناوری تحصیلی، انگیزه تحصیلی، پیشرفت یادگیری، سرسختی روانشناختی، دانش آموزان ابتدایی.

۱. مقدمه

پیشرفت یادگیری به عنوان یک شاخص مهم موفقیت در طیف وسیعی از زمینه‌ها، مانند رضایت، عملکرد و سطح بلوغ دیده می‌شود [۱]. عوامل زیادی بر پیشرفت یادگیری فراگیران از جمله راهبرد آموزش و یادگیری، دانش، وضعیت اجتماعی و اقتصادی و رشد عاطفی-اجتماعی تاثیرگذار هستند [۲]. اخیراً رشد اجتماعی-عاطفی به دلیل نقشی که در کمک به دانش آموزان در جهت‌یابی چالش‌ها در طول فعالیت‌های روزانه مدرسه دارد رواج بیشتری یافته است [۳]. شناوری تحصیلی بخشی از رشد عاطفی اجتماعی است. شناوری تحصیلی به توانایی دانش آموز برای رویارویی موفقیت آمیز با ناملایمات و ناکامی‌های جزئی در طول فعالیت‌های روزمره مدرسه، مانند دریافت نمرات ضعیف، بازخورد منفی، فشار امتحان، ضرب الاجل‌های رقابتی، و کاهش انگیزه اشاره دارد [۴].

شناوری تحصیلی همچنین به توانایی دانش آموز برای نشان دادن پاسخ‌های انطباقی در هنگام مواجهه با چالش‌ها و ناملایمات ناشی از فعالیت‌های معمول مدرسه اشاره دارد. شناوری تحصیلی به دانش آموزان به عنوان محافظ خط مقدم در برابر مشکلات جزئی تحصیلی کمک می‌کند. علاوه بر این، شناوری تحصیلی از بزرگ شدن ناملایمات جزئی مانند امتناع از مدرسه و عدم موفقیت مزمن جلوگیری می‌کند. بنابراین، شناوری تحصیلی عامل مهمی بر پیشرفت یادگیری دانش آموزان است [۵]. مطالعات قبلی نشان داد که توانایی دانش آموزان برای سرزنده بودن در مواجهه با ناملایمات و موانع تحصیلی به طور مستقیم بر پیشرفت یادگیری تأثیر می‌گذارد. در مطالعات پیشین اگرچه رابطه بین شناوری تحصیلی و پیشرفت یادگیری دانش آموزان قابل توجه است، اما نتوانستند یک پیوند قوی بین دو متغیر آشکار کنند [۶]. انتظار می‌رود دانش آموزانی که به چالش‌ها و ناملایمات تحصیلی پاسخ انطباقی دارند به پیشرفت تحصیلی بالایی دست یابند. علاوه بر این، شناوری تحصیلی همچنین نقش حائلی در برابر تأثیر منفی ناملایمات و شکست‌ها در طول فعالیت‌های روزمره مدرسه ایفا می‌کند [۵].

بنابراین انتظار می‌رود دانش آموزانی که توانایی تحصیلی بالایی دارند اثرات نامطلوب مشکلات تحصیلی بر پیشرفت یادگیری را کاهش دهند. مطالعه تجربی ارتباط واضحی را بین شناوری تحصیلی و پیشرفت یادگیری نشان می‌دهد. دانش آموزان با شناوری تحصیلی بالاتر تمایل دارند در امتحانات به نتایج بهتری به‌ویژه در دروسی مانند انگلیسی، علوم، ریاضی، اعداد و آزمون‌های سواد دست پیدا کنند [۴]. مطالعه دیگری نشان می‌دهد که شناوری تحصیلی بالاتر با پیشرفت یادگیری بالاتر مرتبط است [۷]. علاوه بر این، مطالعه دیگری توضیح می‌دهد که شناوری تحصیلی شامل راهبردهای مقابله‌ای است که به دانش آموزان کمک می‌کند استرس تحصیلی را مدیریت کنند، سطح اضطراب خود را کاهش دهند و عملکرد تحصیلی را تقویت کنند [۸]. در عین حال، شناوری تحصیلی ارتباط نزدیکی با پیامدهای انگیزشی و عاطفی دارد [۹]. انگیزه یادگیری دانش آموزان یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی و موفقیت آموزشی است. انگیزه یادگیری به نیرویی اشاره دارد که باعث می‌شود فرد برای کسب دانش، مهارت یا درک بهتر از محیط اطراف خود تلاش کند. انگیزه یادگیری مجموعه‌ای از عوامل درونی و بیرونی است که موجب آغاز، جهت‌دهی، تداوم و شدت یافتن رفتار یادگیری دانش آموزان می‌شوند. انگیزه یادگیری تعیین می‌کند که چرا، چگونه و تا چه اندازه یک دانش‌آموز در فعالیت‌های یادگیری مشارکت می‌کند [۱۰].

داتو و یانگ (۲۰۲۱)، در تحقیقی نشان دادند که شناوری تحصیلی با جنبه‌های روان شناختی مانند انگیزه، اضطراب، بی-حوصلگی و ناامیدی همراه است [۷]. علاوه بر این، کولی و همکاران (۲۰۱۵) نتیجه گرفتند که شناوری تحصیلی به طور مثبتی بر عوامل انگیزشی و عاطفی تأثیر می‌گذارد [۱۱]. شناوری تحصیلی همچنین با فرآیند مرتبط با پیشرفت یادگیری دانش آموزان، مانند ساختارهای انگیزشی به شکل پایداری و خودکارآمدی مرتبط است [۳]. ساختار انگیزشی به این صورت مفهوم سازی می‌شود که چه چیزی باعث آغاز، حفظ و کمک به افراد برای تکمیل وظایف می‌شود [۹]. تقویت انگیزه تحصیلی در دانش‌آموزان، نقشی کلیدی در بهبود عملکرد تحصیلی و پیشرفت آموزشی آن‌ها ایفا می‌کند. همچنین، سرسختی روانشناختی به عنوان نوعی سبک شخصیتی متشکل از مجموعه‌ای از صفات روانی بر نحوه مواجهه دانش آموزان با چالش‌های تحصیلی، فقدان آمادگی و سایر تجارب آسیب‌زای فرآیند یادگیری تاثیرگذار می‌باشد. سرسختی روانشناختی عامل مهمی در تسهیل پیشرفت یادگیری و موفقیت تحصیلی از طریق ایجاد تمایل به مشارکت در کارهای دشوار و مهم است [۱۲].

دوره ابتدایی یکی از مهم ترین مراحل تحصیلی است که در آن پایه های یادگیری، نگرش های تحصیلی و مهارت های شناختی و انگیزشی دانش آموزان شکل می گیرد. عملکرد تحصیلی در این دوره می تواند تأثیر بلندمدتی بر موفقیت آینده فرد داشته باشد. رابطه بررسی نقش شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی در پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی با نقش میانجیگری سرسختی روانشناختی بویژه در حوزه نهادهای آموزشی و تربیتی کمتر مورد توجه قرار گرفته است و نیازمند انجام تحقیقات بیشتری در این زمینه وجود دارد و از طرفی، بحث شناوری و تاب آوری تحصیلی در دانش آموزان ابتدایی (پایه اصلی تحصیلی) اهمیت فراوانی دارد و این امر می تواند در پیشرفت تحصیلی آنها موثر واقع شود. این یافته ها می توانند به معلمان، مشاوران آموزشی و والدین در تقویت تاب آوری تحصیلی و افزایش انگیزه دانش آموزان کمک کنند.

بر این اساس، پیشنهاد می شود که جنبه های انگیزشی واسطه رابطه بین شناوری تحصیلی و پیشرفت یادگیری باشند. در این راستا، مطالعه حاضر سعی دارد به طور جامع درک چگونگی تأثیر شناوری تحصیلی بر پیشرفت یادگیری دانش آموزان را ارتقا دهد. بنابراین، پژوهش حاضر با پرداختن به این خلأ علمی، تلاش دارد تا نقش شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی را در پیشرفت یادگیری دانش آموزان بررسی کند و مشخص نماید که سرسختی روانشناختی چگونه به عنوان یک عامل میانجی می تواند این روابط را تقویت یا تضعیف کند. بدین منظور محقق در این پژوهش قصد دارد به بررسی نقش شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی در پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی با نقش میانجیگری سرسختی روانشناختی در شهرستان بشرویه بپردازد و سوال اصلی پژوهش این است که آیا شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی در پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی با نقش میانجیگری سرسختی روانشناختی شهرستان بشرویه نقش میانجیگری دارد؟

این مطالعه سعی دارد با گنجاندن جنبه های انگیزشی تحصیلی، در مدل تحقیق، به طور جامع تری توضیح دهد که چگونه شناوری تحصیلی بر پیشرفت یادگیری دانش آموزان تأثیر می گذارد. در تحقیقات پیشین شناوری تحصیلی بیشتر در بین دانشجویان مورد بررسی قرار گرفته است و تحقیق بر روی دانش آموزان کمتر مورد بررسی و توجه قرار گرفته است و بنابراین این مطالعه بر روی دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه متمرکز است و این امر نیز بر اهمیت انجام این تحقیق می افزاید. تحقیق حاضر به مجموعه ادبیات نظری موجود در مورد اینکه چگونه شناوری تحصیلی بر پیشرفت یادگیری در بین دانش آموزان تأثیر می گذارد، کمک شایانی می کند.

۲. چارچوب نظری و پیشینه

۲-۱. پیشرفت یادگیری

در دنیای متغیر کنونی یادگیری جاده حیاتی شناخت و انطباق با سرعت فزاینده تغییر است. یادگیری به ظرفیت فرد برای شناسایی نیاز به تغییر و سازگاری و انجام اقدامات ارادی در جهت انطباق پذیری اشاره دارد [۱۳]. پیشرفت یادگیری، نقشه ای از نحوه رشد تدریجی دانش آموزان در یک حوزه خاص دانشی است که معلمان می توانند از آن برای برنامه ریزی، آموزش و ارزشیابی استفاده کنند. پیشرفت یادگیری، مدل های توسعه یافته ای هستند که نشان می دهند چگونه یادگیری در یک حوزه علمی خاص به صورت تدریجی و پیوسته از دانش سطح پایین تر به درک عمیق تر حرکت می کند. در تعریفی دیگر، پیشرفت یادگیری، بازنمایی هایی هستند از گام های معمولی یا مطلوبی که دانش آموزان هنگام ساختن درک خود از یک مفهوم، طی می کنند. پیشرفت یادگیری، مدل های توسعه یافته ای هستند که نشان می دهند چگونه یادگیری در یک حوزه علمی خاص به صورت تدریجی و پیوسته از دانش سطح پایین تر به درک عمیق تر حرکت می کند [۱۴].

ارزشیابی تکوینی و بازخورد مستمر می تواند به طور مؤثری باعث افزایش یادگیری شود، به ویژه زمانی که معلمان براساس مسیرهای پیشرفت یادگیری، تدریس خود را تنظیم می کنند. ارزشیابی میزان پیشرفت به معلمان کمک می کند تا براساس مراحل رشد شناختی و مفهومی دانش آموزان، آموزش خود را هدفمند، شخصی سازی شده و اثربخش کنند. طراحی آموزش بر مبنای پیشرفت یادگیری می تواند گامی مؤثر در جهت تحقق عدالت آموزشی، یادگیری پایدار و توانمندسازی نسل آینده باشد

[۱۵]. وقتی دانش آموز بهتر می فهمد، سریع تر یاد می گیرد و می تواند دانسته هایش را در مسائل جدید به کار ببرد، پیشرفت کرده است و وقتی دانش آموز انگیزه داشته باشد، یادگیری سریع تر و پایدارتر می شود.

۲-۲. رابطه انگیزه تحصیلی و پیشرفت یادگیری

انگیزه تحصیلی و پیشرفت یادگیری یکی از بنیادی ترین مفاهیم در روان شناسی تربیتی و علوم آموزش است. انگیزه تحصیلی چه درونی و چه بیرونی، نقش مهمی در موفقیت تحصیلی و پیشرفت یادگیری ایفا می کند. انگیزه تحصیلی به عنوان دلایلی برای توجه دانش آموزان، تعهدات و تلاش های مربوط به یادگیری و موفقیت در محیط مدرسه تعریف می شود که صرفاً بر دلایل تصمیم افراد و ادامه تحصیل تمرکز دارد. انگیزه تحصیلی شامل میل به انجام کاری خوب در یک زمینه خاص و ارزیابی خود عملکرد فرد است [۱۶]. انگیزه تحصیلی به عنوان یکی از مهم ترین متغیرهای روان شناختی در موفقیت آموزشی شناخته می شود. انگیزه، جهت دهنده و تقویت کننده رفتارهای یادگیری است و نبود آن می تواند حتی با وجود استعداد بالا، منجر به افت تحصیلی شود. انگیزه تحصیلی به مجموعه ای از نیروهای درونی یا بیرونی گفته می شود که دانش آموز یا دانشجو را به سمت یادگیری، تلاش، و پیشرفت تحصیلی سوق می دهد [۱۷]. دانش آموزانی که دارای انگیزه درونی (مانند علاقه شخصی به یادگیری) هستند، عملکرد بهتری نسبت به کسانی دارند که فقط برای نمره یا پاداش بیرونی تلاش می کنند. دانش آموزانی که دارای انگیزه درونی (مانند علاقه شخصی به یادگیری) هستند، عملکرد بهتری نسبت به کسانی دارند که فقط برای نمره یا پاداش بیرونی تلاش می کنند. هرچه انگیزه قوی تر باشد، احتمال موفقیت تحصیلی، یادگیری پایدار و رشد فردی بیشتر خواهد بود. مطالعات متعدد از جمله دسی و ریان^۱ (۲۰۰۰) و شونک و همکاران (۲۰۰۸) نشان داده اند که انگیزه تحصیلی پیش بینی کننده قوی برای عملکرد و پیشرفت تحصیلی است. دانش آموزان با انگیزه درونی بالا، بیشتر در فعالیت های یادگیری شرکت می کنند، در برابر چالش ها مقاومت بیشتری دارند و نتایج تحصیلی بهتری کسب می کنند. تاکید شده است که انگیزه درونی باعث افزایش یادگیری عمیق تر و پایدارتر می شود، در حالی که انگیزه بیرونی (مثل نمره یا پاداش) معمولاً منجر به یادگیری سطحی تر می گردد [۱۸]. بنابراین می توان بیان کرد که، هرچه انگیزه تحصیلی بالاتر باشد، تلاش، تمرین و توجه دانش آموز بیشتر است و یادگیری و پیشرفت تحصیلی او افزایش می یابد.

۲-۳. شناوری تحصیلی

شناوری تحصیلی (سرزندگی تحصیلی) به عنوان توانایی دانش آموزان در مقابله موفقیت آمیز با موانع و چالش های تحصیلی که از ویژگی های معمول زندگی مدرسه ای هستند، تعریف می شود. بسیاری از دانش آموزان به طور معمول در طول دوران تحصیل خود با چالش ها، موانع و فشارهایی روبرو می شوند. کاهش انگیزه، احساس فشارهای آزمون های دشوار، مدیریت ضرب الاجل های متعدد، مواجهه با تکالیف دشوار مدرسه، دریافت نمرات یا نمرات امتحانی پایین تر از حد انتظار یا امید و غیره، تجربیات رایج بسیاری از دانش آموزان است. دانش آموزان در توانایی خود برای مقابله با این ناملازمات آموزشی معمول و پاسخ مؤثر به آنها متفاوت هستند. برخی ممکن است برای مقابله با فشارها و چالش های تحصیلی تلاش کنند و همچنان با مشکلات و سختی ها دست و پنجه نرم کنند، در حالی که برخی دیگر بر این ناملازمات غلبه کرده و شکوفا می شوند؛ آنها در مواجهه با ناملازمات تحصیلی سرزنده و پویا هستند و به نوعی شناوری تحصیلی دارند [۴].

شناوری تحصیلی به عنوان توانایی دانش آموزان برای رویارویی موفقیت آمیز با ناملازمات و ناکامی های جزئی در طول فعالیت های روزمره مدرسه، مانند دریافت نمرات ضعیف یا بازخورد منفی، فشار امتحان، ضرب الاجل های رقابتی، و کاهش انگیزه تصور می شود [۱۹]. مارتین و مارش (۲۰۰۹) استدلال می کنند که شناوری را می توان از تاب آوری به دو صورت درجه (غلبه بر بخش های مجزای عملکرد همسالان و انواع فشارهای مدرسه نیاز به سرزندگی دارد، در حالی که غلبه بر افت تحصیلی مزمن و سطوح ناتوان کننده اضطراب نیاز به تاب آوری دارد) و نوع (کاهش انگیزه و تعامل و مقابله با بازخورد منفی در مورد کار

^۱ Deci & Rian

فرد نیاز به سرزندگی دارد. شناوری تحصیلی رویکردی پیشگیرانه‌تر برای مدیریت ناملایمات آموزشی معمول قبل از تشدید آنهاست. شناوری تحصیلی به معنی امکان انعطاف در زمان و نحوه تحصیل دانش‌آموزان است و دانش‌آموز می‌تواند با توجه به توانایی، علاقه یا شرایط خود، سرعت پیشرفت تحصیلی، انتخاب درس‌ها یا زمان تحصیل را تنظیم کند. برخی مطالعات نشان داده‌اند که شناوری تحصیلی پیش‌بینی‌کننده مثبتی برای پیشرفت تحصیلی در دبیرستان [۲۰] و دانشجویان کارشناسی است [۲۱]. با این حال، مطالعات دیگر روابط آماری غیرمعنی‌داری بین شناوری و پیشرفت تحصیلی در دبیرستان [۲۲] و دانشجویان کارشناسی [۲۳] یافته‌اند. برخی از دانش‌آموزان ممکن است برای تأثیرگذاری باور، عاطفه و رفتار مفیدی که شناوری و سرزندگی با آن مرتبط است، به زمان نیاز داشته باشند.

۴-۲. شناوری تحصیلی و عوامل انگیزشی

شناوری تحصیلی از روانشناسی مثبت‌نگر سرچشمه گرفته است که بر نقش احساسات در آموزش تأکید دارد. شناوری تمایل دارد که رویکردی پیشگیرانه نسبت به این اتفاقات داشته باشد تا یک رویکرد واکنشی. آنچه دانش‌آموزان از نظر جنبه‌های تحصیلی تجربه می‌کنند، فرصت‌هایی را برای انعطاف‌پذیرتر شدن آنها فراهم می‌کند. دانش‌آموزانی که شناوری دارند، فقط به یک موقعیت نامطلوب واکنش نشان نمی‌دهند، بلکه سعی می‌کنند با گذشت زمان، رفاه خود را افزایش دهند و در نتیجه رشد روانی حاصل شود. هرچه دانش‌آموزان سرزنده‌تر باشند، انگیزه بیشتری برای دنبال کردن آنچه انجام می‌دهند با شور و اشتیاق بیشتری پیدا می‌کنند [۲۴].

شناوری تحصیلی، فراز و نشیب‌های زندگی روزمره را منعکس می‌کند و از نوع‌های حاد و مزمن متمایز است. شناوری تحصیلی با تجربه معمول‌تری از عملکرد ضعیف مرتبط است و سازه‌ای متمایز از مقابله سازگارانه می‌باشد. تعدادی از عوامل انگیزشی به عنوان عوامل مرتبط با شناوری تحصیلی دانش‌آموزان شناسایی شده‌اند: اعتماد به نفس (که از طریق خودکارآمدی بالا ارزیابی می‌شود)، هماهنگی (برنامه‌ریزی بالا)، تعهد (پشتکار بالا)، خونسردی (اضطراب پایین) و کنترل (کنترل کم عدم قطعیت). این عوامل انگیزشی بر روی سرزندگی و شناوری تحصیلی دانش‌آموزان موثر هستند [۲۵].

۵-۲. سرسختی روانشناختی

سرسختی روان شناختی مجموعه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی، باورها و نگرش‌هایی است که فرد نسبت به خود و جهان دارد که در مجموع از سه مولفه تعهد، کنترل و مبارزه طلبی تشکیل می‌گردد. سرسختی روان شناختی افراد را در مقابله با موقعیت‌های اضطراب‌زا و چالش‌های زندگی توانمند می‌کند تا عملکردی سازگارانه داشته باشند. سرسختی روان شناختی ظرفیت افراد را در تحمل ابهام و کاهش فشارهای درونی افزایش می‌دهد. سرسختی روانشناختی، توانمندی فرد در برقراری تعادل زیستی-روانی در شرایط خطرناک و بحرانی است. سرسختی روانشناختی ساختار واحدی است که از عمل یکپارچه و هماهنگ باهم سرچشمه می‌گیرد و به افرادی اشاره دارد که در برابر استرس‌ها و تنش‌های روانی مقاومت بیشتری از خود نشان می‌دهند و نسبت به بقیه کمتر مستعد بیماری هستند [۲۶].

سرسختی سبکی ویژه از شخصیت فرد است که شامل ویژگی‌هایی مانند تعهد، کنترل و چالش است. سرسختی به نگرشی مثبت اشاره دارد که از طریق آن فرد به طور فعالانه در کنترل و حل و فصل موقعیت‌ها بدون اجتناب دخالت می‌کند و تغییر را به عنوان مانعی دیگر برای عبور می‌پذیرد [۲۷]. دانش‌آموزان سرسخت، امتحان و تکالیف دشوار را تهدید نمی‌بینند، بلکه آن‌ها را فرصتی برای یادگیری تلقی می‌کنند و این نگرش باعث می‌شود سطح اضطراب امتحان، نگرانی‌های درسی و فشارهای روانی کاهش یابد. دانش‌آموزان سرسخت کمتر تسلیم می‌شوند، وقت گذاشتن برای مطالعه را وظیفه خود می‌دانند و کمتر دچار تعلل یا افت عملکرد می‌شوند. به دلیل کنترل هیجانی بالاتر، این افراد در روابط با هم‌سالان، خانواده و معلمان کمتر دچار تعارض می‌شوند و بیشتر از حمایت اجتماعی بهره‌مند می‌گردند [۲۸].

۲-۶. سرسختی روانشناختی و پیشرفت یادگیری

در نظام های آموزشی مدرن، تنها انتقال دانش کافی نیست، بلکه پرورش ویژگی هایی مانند تاب آوری، خودنظمی و سرسختی روانشناختی نیز نقش حیاتی دارد. سرسختی روانشناختی و پیشرفت یادگیری دو مفهوم به ظاهر متفاوت هستند، اما ارتباطی بسیار عمیق و معنادار با یکدیگر دارند. سرسختی روانشناختی به عنوان یک ویژگی شخصیتی، می تواند نقش مهمی در کیفیت یادگیری، انگیزش تحصیلی و موفقیت آموزشی دانش آموزان ایفا کند. دانش آموزان دارای سرسختی روانشناختی بالا، نه تنها در برابر فشارها مقاوم تر هستند، بلکه رویکردی فعالانه در حل مسئله دارند. این دانش آموزان یادگیری را به عنوان یک فرصت رشد نگاه می کنند نه یک تهدید، که همین نگرش باعث درگیری شناختی بیشتر در فرآیند یادگیری می شود. این ویژگی کمک می کند دانش آموزان در مواجهه با موانع تحصیلی، عملکرد مناسبی از خود نشان دهند و پیشرفت یادگیری بیشتری داشته باشند. در کل می توان گفت، سرسختی روانشناختی به عنوان یک متغیر شخصیتی، تأثیر بسزایی در پیشرفت یادگیری دانش آموزان دارد. آموزش مهارت های مقابله ای، تقویت نگرش مثبت نسبت به چالش های یادگیری، و ایجاد محیط های حمایت گر در مدارس، می تواند به افزایش این ویژگی در دانش آموزان کمک کند. سیاست گذاران آموزشی باید برنامه هایی در راستای پرورش این مهارت در کنار آموزش درسی طراحی کنند [۲۹].

۲-۷. سرسختی روانشناختی و انگیزه تحصیلی

امروزه در روان شناسی آموزش، بیش از گذشته به متغیرهای شخصیتی و روانی در موفقیت تحصیلی توجه می شود. از جمله این متغیرها، سرسختی روانشناختی است که افراد را در مواجهه با ناکامی ها و چالش های آموزشی توانمند می سازد. انگیزه تحصیلی نیز عاملی اساسی در جهت گیری، پایداری و موفقیت در فرآیند یادگیری محسوب می شود. سرسختی روانشناختی یکی از سازه های مهم روان شناسی مثبت گرا است که نقش کلیدی در مقابله با فشارهای تحصیلی و افزایش انگیزه در دانش آموزان ایفا می کند. انگیزه تحصیلی نیز به عنوان نیروی محرکه در فرآیند یادگیری شناخته می شود [۳۰].

سرسختی روانی باعث افزایش خودکارآمدی و باور به توانایی شخصی می شود، که خود یکی از قوی ترین عوامل انگیزه درونی است. دانش آموزان سرسخت در برابر ناکامی و افت تحصیلی پایداری بیشتری دارند. سرسختی روانی به افراد کمک می کند تا اهداف را حتی در شرایط فشار و چالش دنبال کنند، که این ویژگی مستقیماً با انگیزه تحصیلی در ارتباط است. پژوهش ها نشان داده اند که سرسختی روانشناختی می تواند یکی از پیش بینی کننده های قوی انگیزه تحصیلی باشد و از طریق کاهش استرس، افزایش اعتماد به نفس و نگرش مثبت نسبت به چالش ها، دانش آموزان را به تلاش بیشتر ترغیب کند. افزایش سرسختی روانی در دانش آموزان می تواند منجر به پایداری بیشتر در یادگیری، انگیزه درونی قوی تر و کاهش نرخ ترک تحصیل شود [۳۱].

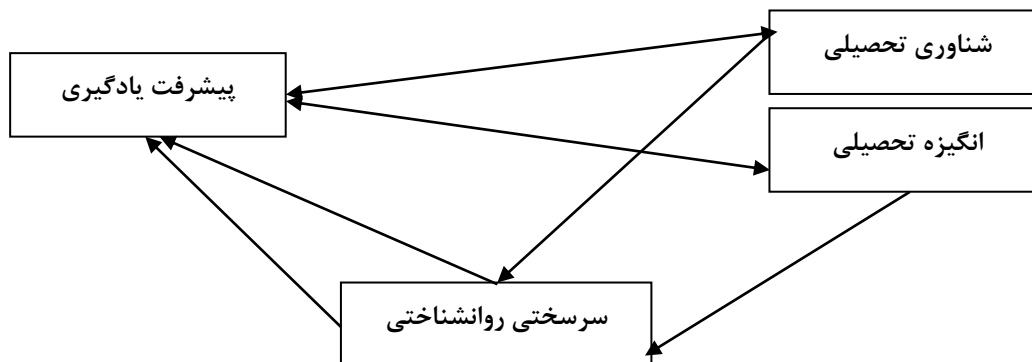
جدول ۱- خلاصه پیشینه داخلی

ردیف	نویسنده	سال	خلاصه نتایج
۱	همت زاده و همکاران [۳۲]	۱۴۰۴	نقش انگیزه در مطالعات و تحصیل به طور مستقیم با میزان، بررسی، و استمرار در مقابله با چالش ها ارتباط دارد. انگیزه به فرد کمک می کند تا در مسیر موفقیت به خوبی حرکت کند و از چالش های موجود عبور کند.
۲	نمازیان دوست و همکاران [۳۳]	۱۴۰۳	پیشرفت تحصیلی و فرهنگ خانواده رابطه معناداری با انگیزه تحصیلی دارند. این نتایج ضرورت توجه جدی اندیشمندان را به رابطه فرهنگ خانواده و پیشرفت تحصیلی در افزایش انگیزه تحصیلی نشان می دهند.
۳	نجاریان و واحدی [۳۴]	۱۴۰۱	درگیری تحصیلی به صورت غیرمستقیم و از مسیر تاب آوری، توسط ثبات قدم پیش بینی می شود. همچنین سرسختی روانشناختی از طریق نقش واسطه ای ثبات قدم بر درگیری تحصیلی دارای اثر غیرمستقیم و معنادار بود.

جدول ۲- خلاصه پیشینه خارجی

ردیف	نویسنده	سال	خلاصه نتایج
۱	رفسنجانی و همکاران [۳]	۲۰۲۴	شناوری تحصیلی به طور مستقیم بر پیشرفت یادگیری تأثیر می گذارد. علاوه بر این، سازه های انگیزشی (خودکارآمدی، پشتکار و اضطراب) به طور قابل توجهی رابطه بین شناوری تحصیلی و پیشرفت یادگیری را واسطه‌گری می کنند.
۲	ژو و وانگ [۲۴]	۲۰۲۲	شناوری تحصیلی معلمان یا انگیزه تحصیلی آنها می تواند طرز فکر دانش‌آموزان را در مورد یادگیری زبان تغییر دهد و منجر به تسهیل این فرآیند گردد.
۳	داتو و یانگ [۷]	۲۰۲۱	شناوری تحصیلی با سطوح بالاتر پیشرفت تحصیلی و نیز جهت گیری های انگیزشی کنترل شده مرتبط است. شناوری تحصیلی اثرات غیرمستقیم بر موفقیت از طریق انگیزش داشت.

مدل مفهومی تحقیق حاضر به شکل زیر ترسیم می‌گردد:

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

۳. روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش و ماهیت گردآوری داده ها توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق شامل دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه به تعداد ۳۲۴۴ نفر هستند. روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای است و مدارس ابتدایی شهرستان بشرویه در تعدادی خوشه تقسیم بندی شدند و سپس، از بین مدارس منتخب، تعداد ۳ کلاس انتخاب شدند. با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد ۳۴۴ نفر به عنوان حجم نمونه آماری مورد مطالعه قرار گرفتند. روش گردآوری داده‌ها این پژوهش به دوصورت کتابخانه‌ای و روش میدانی بود. برای گردآوری اطلاعات مربوط به پیشینه و ادبیات تحقیق از روش کتابخانه‌ای (مراجعه به کتابخانه، استفاده از پایگاه مقالات، پایگاه پایان نامه‌ها، سایت‌های معتبر و غیره) استفاده شد. سپس، در روش میدانی محقق بطور مستقیم به دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه مراجعه و یا

از طریق ارسال در شبکه‌های اجتماعی، پرسشنامه مربوطه را در بین آنها توزیع نموده و پرسشنامه‌های تکمیل شده را جمع‌آوری کردند. مهمترین ابزار این تحقیق، پرسشنامه است.

به منظور سنجش متغیر شناوری تحصیلی از پرسشنامه ۴ سوالی مارتین و مارش (۲۰۲۰) استفاده گردید [۱۹]. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه در تحقیق رفسنجانی و همکاران (۲۰۲۴) بررسی و مطلوب گزارش شد و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰.۹۳۹ بدست آمد [۳]. به منظور سنجش متغیر سرسختی روانشناختی دانش آموزان از پرسشنامه کوباسا و همکاران (۱۹۸۲) استفاده شد [۳۵]. این پرسشنامه دارای ۲۰ سوال و سه مولفه تعهد (سوال ۱-۹)، کنترل (سوال ۱۶-۱۰) و مبارزه جویی (سوال ۱۷-۲۰) می‌باشد. مقیاس نمره گذاری سوالات براساس طیف چهار گزینه ای شامل هرگز (۱) تا اغلب اوقات (۴) می‌باشد. مطالعات زارع و امین پور (۱۳۹۰) نشان دهنده همسانی درونی مناسب این پرسشنامه می‌باشد و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰.۹۱ حاصل گردید. به منظور سنجش متغیر انگیزه تحصیلی دانش آموزان از پرسشنامه هارتر (۱۹۸۱) استفاده گردید [۳۶]. این پرسشنامه دارای ۳۳ سوال و دو مولفه انگیزه درونی و انگیزه بیرونی است و مقیاس نمره‌گذاری سوالات براساس طیف پنج گزینه ای لیکرت شامل هیچوقت (۱) تا همیشه (۵) می‌باشد. پایایی این پرسشنامه توسط ظهیری و رجبی (۱۳۸۸) با آزمون آلفای کرونباخ ۰.۹۲ بدست آمد [۳۷]. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۳۳ تا ۶۶ باشد، میزان انگیزش تحصیلی در این جامعه ضعیف می‌باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۶۶ تا ۹۹ باشد، میزان انگیزش تحصیلی در سطح متوسطی می‌باشد. در صورتی که نمرات بالای ۹۹ باشد، میزان انگیزش تحصیلی بسیار خوب است. به منظور سنجش متغیر پیشرفت یادگیری نیز از پرسشنامه فام و تیلور (۱۹۹۴) که دارای ۴۸ سوال است، استفاده شد. در تاج (۱۳۸۳) روایی محتوایی این پرسشنامه توسط نظر اساتید مورد تایید قرار گرفت. همچنین، روایی‌سازی این مقیاس توسط روش تحلیل عاملی مورد تایید قرار گرفت و پایایی پرسشنامه نمیز ۰.۷۴ بدست آمد [۳۸].

در پژوهش حاضر، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه انجام شد. بدین شکل که پرسشنامه در اختیار اساتید راهنما، مشاور و کارشناسان با تجربه قرار گرفت و پس از بررسی توسط آنها، مطلوب بودن روایی پرسشنامه تایید گردید. به منظور تعیین میزان پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و نتایج ضرایب پایایی به شرح جدول زیر است:

جدول ۳- ضرایب پایایی پرسشنامه

ابعاد	سوالات	ضریب آلفای کرونباخ
شناوری تحصیلی	۴	۰.۷۰۴
انگیزه تحصیلی	۳۳	۰.۸۷۹
سرسختی روان شناختی	۲۰	۰.۸۶۷
پیشرفت یادگیری	۴۸	۰.۹۴۶
پرسشنامه	۱۰۵	۰.۹۶۴

۴. یافته ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های توصیفی و استنباطی از نرم‌افزار SPSS و مدلسازی معادلات ساختاری و نرم افزار AMOS استفاده گردید. تجزیه و تحلیل آمار توصیفی پاسخگویان بیانگر آن است که ۵۲ درصد از افراد دختر و ۴۸ درصد پسر است و از نظر پایه تحصیلی، ۱.۵ درصد در پایه اول، ۱۰.۸ درصد در پایه دوم، ۱۳.۱ درصد در پایه سوم، ۲۱.۲ درصد در پایه چهارم، ۲۲.۴ درصد در پایه پنجم و ۳۱.۱ درصد در پایه ششم هستند.

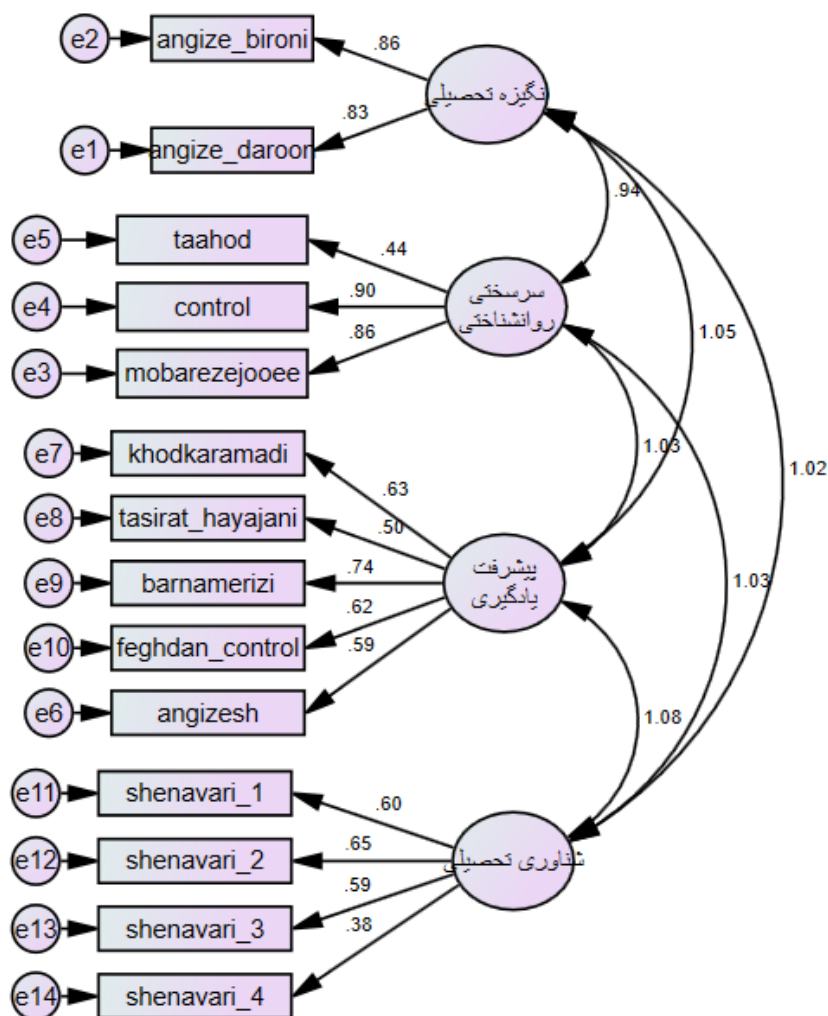
جدول ۴- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	انحراف معیار	میانگین	مینیمم	ماکزیمم
شناوری تحصیلی	۰.۶۹	۳.۵۵	۱.۰۰	۵.۰۰
انگیزه تحصیلی	۰.۴۲	۳.۷۳	۱.۷۶	۴.۸۵
پیشرفت یادگیری	۰.۴۶	۳.۷۶	۱.۸۵	۴.۷۷
سرسختی روانشناختی	۰.۴۷	۳.۸۰	۱.۰۰	۴.۸۵

جدول ۵- نتایج آزمون بارتلت و شاخص KMO برای متغیرهای تحقیق

متغیرها	شاخص KMO	آزمون بارتلت
شناوری تحصیلی	۰/۶۷۲	۰/۰۰۰
انگیزه تحصیلی	۰/۷۸۹	۰/۰۰۰
پیشرفت یادگیری	۰/۸۳۵	۰/۰۰۰
سرسختی روانشناختی	۰/۹۰۳	۰/۰۰۰

نتایج آزمون بارتلت و KMO به عنوان شاخص های کفایت نمونه گیری نشان می دهد، که مقادیر هر دو شاخص در سطح مطلوبی قرار دارند. مقدار معیار KMO برای تمامی متغیرها بیشتر از ۰/۵، و مقدار معناداری آزمون بارتلت نیز کمتر از ۰/۰۵ می باشد. بر این اساس می توان از مناسب بودن حجم نمونه جهت انجام تحلیل عاملی اطمینان حاصل کرد.

شکل ۲- بار عاملی گویه های پرسش نامه

جدول ۶- نتایج تحلیل عاملی تأییدی (CFA) برای گویه های پرسش نامه

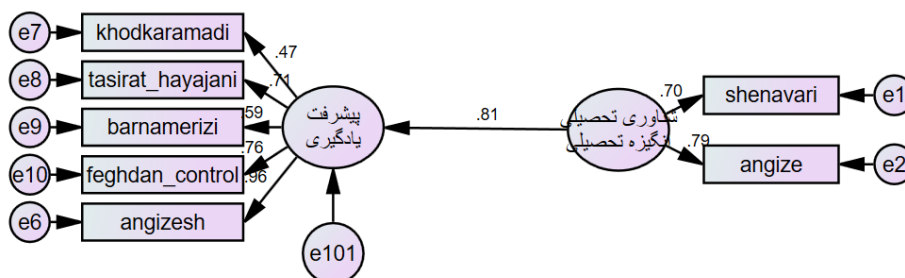
متغیر	گویه	بار عاملی	معناداری	نتیجه
انگیزه تحصیلی	angize_daroon	۰,۸۳۲	۰/۰۰۰	معنادار
	angize_bironi	۰,۸۵۷	۰/۰۰۰	معنادار
پیشرفت یادگیری	angizesh	۰,۵۹۴	۰/۰۰۰	معنادار
	feghdan_control	۰,۶۲۱	۰/۰۰۰	معنادار
	barnamerizi	۰,۷۳۶	۰/۰۰۰	معنادار
	tasirat_hayajani	۰,۵۰۳	۰/۰۰۰	معنادار
	khodkaramadi	۰,۶۳	۰/۰۰۰	معنادار
سرسختی روانشناختی	mobarezejoee	۰,۸۵۷	۰/۰۰۰	معنادار
	control	۰,۸۹۷	۰/۰۰۰	معنادار
	taahod	۰,۴۳۶	۰/۰۰۰	معنادار
شناوری تحصیلی	shenavari_۴	۰,۳۷۸	۰/۰۰۰	معنادار

متغیر	گویه	بار عاملی	معناداری	نتیجه
	shenavari_۳	۰,۵۸۹	۰/۰۰۰	معنادار
	shenavari_۲	۰,۶۴۷	۰/۰۰۰	معنادار
	shenavari_۱	۰,۵۹۸	۰/۰۰۰	معنادار

همان طور که در جدول بالا نشان داده شده است، در مدل تحلیل عاملی برازش یافته بار عاملی تمامی گویه ها بیشتر از ۰.۵ و سطح معناداری آنها کوچکتر از ۰.۰۵ بوده است. بنابراین تمامی گویه ها از روایی قابل قبول برخوردار می باشند. همچنین شاخص های برازش مدل CFA به همراه مقادیر مطلوب آن ها در جدول زیر ارائه شده است. این شاخص ها نشان از برازش مطلوب مدل های اندازه گیری داشته و معناداری بارهای عاملی هر متغیر مشاهده شده به متغیر مکنون مربوطه را مورد تأیید قرار می دهد.

۴-۱. بررسی فرضیه کلی اول

- بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه معناداری وجود دارد.

شکل ۳- ضریب مسیر شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری

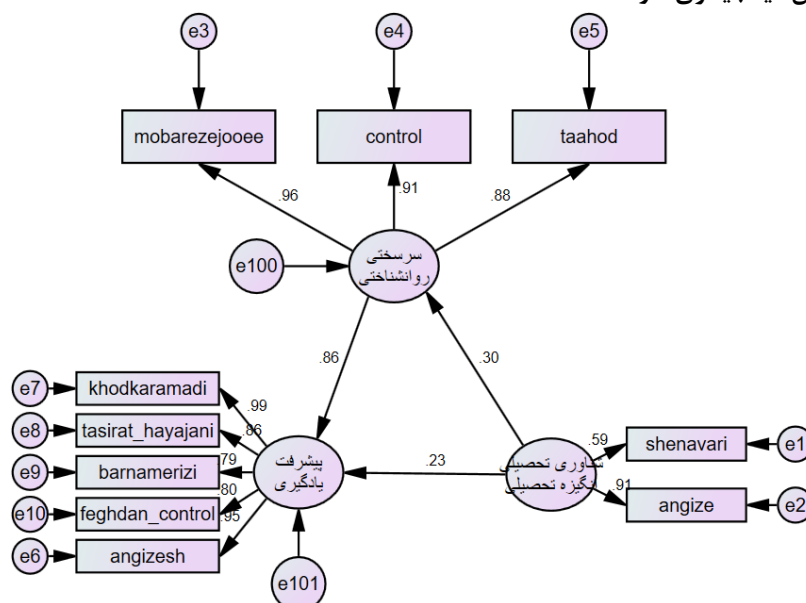
جدول ۷- نتایج تحلیل رابطه شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری

نتیجه	سطح معنی داری	مقدار T-VALUE	ضریب مسیر	فرضیه
تایید	۰.۰۰۰	۱۶.۰۴۷	۰.۸۱	شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی ← پیشرفت یادگیری

بر اساس نتایج بدست آمده از جدول سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ می باشد و مقدار آماره تی بیشتر از ۱.۹۶ (p < ۰,۰۵ value و $|t - value| > ۱,۹۶$) می توان نتیجه گرفت شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر مستقیم دارد و شدت این تأثیر برابر با ۰/۸۱ می باشد، بدان معنا که با افزایش و بهبود شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی میزان پیشرفت یادگیری افزایش و با کاهش آن پیشرفت یادگیری کاهش می یابد. با توجه به نتایج آزمون فرضیه تحقیق تأیید می شود و بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه معناداری وجود دارد.

۴-۲. بررسی فرضیه کلی دوم

سرسختی روانشناختی در رابطه بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه نقش میانجیگری دارد.

شکل ۴- ضریب مسیر اثر میانجیگر سرسختی روانشناختی در رابطه بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری

جدول ۸- نتایج تحلیل اثر میانجیگر سرسختی روانشناختی در رابطه بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری

نتیجه	خطای استاندارد	سطح معنی داری	مقدار T-VALUE	ضریب مسیر	مؤلفه
تایید	۰.۰۸۹	۰.۰۰۰	۴.۹۹۶	۰.۳۰	شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی ← سرسختی روانشناختی
تایید	۰.۰۱۵	۰.۰۰۰	۲۹.۵۳۶	۰.۸۶	سرسختی روانشناختی ← پیشرفت یادگیری

بر اساس نتایج بدست آمده از جدول سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ می باشد و مقدار آماره تی بیشتر از ۱.۹۶ (p- < ۰,۰۵ value و $|t - value| > ۱,۹۶$) می توان نتیجه گرفت شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی بر سرسختی روانشناختی در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر مستقیم دارد و شدت این تأثیر برابر با ۰/۳۰ می باشد، بدان معنا که با افزایش و بهبود شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی میزان سرسختی روانشناختی افزایش و با کاهش آن سرسختی روانشناختی کاهش می یابد. همچنین سرسختی روانشناختی بر پیشرفت یادگیری در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر مستقیم دارد و شدت این تأثیر برابر با ۰/۸۶ می باشد (سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ می باشد و مقدار آماره تی بیشتر از ۱.۹۶ (p-value < ۰,۰۵ و $|t - value| > ۱,۹۶$) می توان نتیجه گرفت ، بدان معنا که با افزایش و بهبود سرسختی روانشناختی میزان پیشرفت یادگیری افزایش و با کاهش آن پیشرفت یادگیری کاهش می یابد.

با توجه به هر روابط بالا می توان اثر غیر مستقیم متغیر میانجی سرسختی روانشناختی را محاسبه نمود. اثر غیر مستقیم با فرمول زیر که به آزمون سوبل معروف هست، محاسبه می شود که در این فرمول a اثر متغیر مستقل بر میانجی و b اثر متغیر میانجی بر وابسته است.

$$\text{Bindirect} = a * b$$

علاوه بر محاسبه میزان اثر غیر مستقیم می توان با استفاده از آزمون سوبل^۲ معناداری اثر غیر مستقیم را نیز محاسبه کرد. شایان ذکر است که همه نرم افزارها معناداری اثرات مستقیم بین متغیرها را محاسبه کرده و در خروجی های خود ارائه می دهند اما معناداری اثر غیر مستقیم را ارائه نمی کنند و بعضاً میزان اثر غیر مستقیم را بر اساس فرمولی که در بالا گفته شد ارائه می دهند؛ بنابراین معناداری اثر غیر مستقیم باید دستی حساب شده که در ادامه فرمول محاسبه آن بر اساس روش سوبل آورده شده است.

$$t - \text{value} = \frac{a * b}{\sqrt{b^2 * sa^2 + a^2 * sb^2}}$$

در این فرمول

a : میزان اثر متغیر مستقل بر میانجی

sa : میزان خطای استاندارد اثر مستقل بر میانجی

b : میزان اثر میانجی بر وابسته

sb : میزان خطای استاندارد اثر میانجی بر وابسته

همانگونه که در مدل معادلات ساختاری برازش شده ملاحظه گردید مقدار ضریب مسیر برای رابطه بین دو متغیر شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با سرسختی روانشناختی برابر ۰.۳۰ (میزان خطای استاندارد بر اساس خروجی های نرم افزار = ۰.۸۹۰) و برای رابطه دو متغیر سرسختی روانشناختی و پیشرفت یادگیری برابر ۰.۸۶ (میزان خطای استاندارد بر اساس خروجی های نرم افزار = ۰.۰۱۵) محاسبه گردید. بنابراین آنگونه که در زیر محاسبه شده است، میزان اثر غیر مستقیم متغیر میانجی سرسختی روانشناختی بر رابطه شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری برابر با ۲۵۸.۰ می باشد.

$$\text{Bindirect} = a * b = ۰,۲۵۸ \quad \text{رابطه (۱)}$$

جهت اندازه گیری مقدار تی از روش زیر استفاده شده است.

در این پژوهش از آزمون سوبل که برای معناداری تأثیر میانجی یک متغیر در رابطه میان دو متغیر دیگر به کار می رود استفاده شد. در آزمون سوبل، یک مقدار Z value از طریق رابطه (۲) به دست می آید که در صورت بیشتر شدن این مقدار از ۱.۹۶، میتوان در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار بودن تأثیر میانجی یک متغیر را تأیید کرد.

$$\text{Z-value} = \frac{a * b}{\sqrt{(b^2 * sa^2) + (a^2 * sb^2) + (sa^2 * sb^2)}} \quad \text{رابطه (۲)}$$

$$z - \text{value} = \frac{۰.۳۰ \times ۰.۸۶}{\sqrt{۰.۳۰^2 \times ۰.۰۸۹^2 + ۰.۸۶^2 \times ۰.۰۱۵^2}} = ۳.۳۶$$

جهت آزمون سوبل از آزمون آنلاین سوبل نیز استفاده شده است. خروجی این آزمون در ادامه آورده شده است:

^۲ Sobel test – جهت استفاده از این آزمون از وب سایت <http://quantpsy.org/sobel/sobel.htm> استفاده شده است.

Input:		Test statistic:	Std. Error:	p-value:
a	0.30	Sobel test: 3.36497586	0.07667217	0.0007655
b	0.86	Aroian test: 3.36446589	0.07668379	0.00076692
s _a	0.089	Goodman test: 3.36548606	0.07666055	0.00076409
s _b	0.015	Reset all	Calculate	

شکل ۵- خروجی آزمون سوبل فرضیه کلی دوم

حال با توجه به نتایج بدست آمده در ادامه معناداری اثر غیر مستقیم مورد بررسی قرار گرفته است که با توجه به اینکه مقدار z-value از ۱.۹۶ بیشتر می‌باشد، می‌توان گفت اثر غیر مستقیم متغیر میانجی سرسختی روانشناختی بر رابطه شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری بررسی و مورد تأیید است و این فرضیه تأیید می‌گردد.

۳-۴. بررسی فرضیات جزئی

-بررسی آزمون فرضیه جزئی اول: بین شناوری تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

برای بررسی این موضوع که رابطه‌ای بین دو متغیر به لحاظ آماری معنادار است یا خیر، فرضیه‌های زیر را آزمون می‌کنیم.

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

ρ نشان دهنده مقدار ضریب همبستگی میان دو متغیر مورد بررسی در جامعه می‌باشد.

جدول ۹- بررسی مقدار همبستگی بین شناوری تحصیلی با پیشرفت یادگیری

پیشرفت یادگیری		
۰.۵۸۳	ضریب همبستگی	شناوری تحصیلی
۰.۰۰۱	سطح معناداری	
۳۴۴	تعداد	

با مقایسه سطح معناداری بدست آمده با ضریب خطای ۰.۰۵ (کمتر از ۰.۰۵) می‌توان نتیجه گرفت بین شناوری تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی در بررسی ارتباط عبارت از ۰.۵۸۳ با توجه به مثبت بودن عدد ضریب همبستگی نشان از وجود رابطه مستقیم می‌باشد، بدین معنا که با افزایش شناوری تحصیلی، پیشرفت یادگیری دانش آموزان نیز افزایش و با کاهش آن میزان پیشرفت یادگیری دانش آموزان کاهش می‌یابد. در نتیجه بین شناوری تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

-بین انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. برای بررسی این موضوع که رابطه‌ای بین دو متغیر به لحاظ آماری معنادار است یا خیر، فرضیه‌های زیر را آزمون می‌کنیم.

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

ρ نشان دهنده مقدار ضریب همبستگی میان دو متغیر مورد بررسی در جامعه می‌باشد.

جدول ۱۰- بررسی مقدار همبستگی بین انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری

پیشرفت یادگیری		
۰.۶۸۷	ضریب همبستگی	انگیزه تحصیلی
۰.۰۰۱	سطح معناداری	
۳۴۴	تعداد	

با مقایسه سطح معناداری بدست آمده با ضریب خطای ۰.۰۵ (کمتر از ۰.۰۵) می توان نتیجه گرفت بین انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی در بررسی ارتباط عبارت از ۰.۶۸۷ با توجه به مثبت بودن عدد ضریب همبستگی نشان از وجود رابطه مستقیم می باشد؛ بدین معنا که با افزایش انگیزه تحصیلی، پیشرفت یادگیری دانش آموزان نیز افزایش و با کاهش آن میزان پیشرفت یادگیری دانش آموزان کاهش می یابد. در نتیجه بین انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

- بین شناوری تحصیلی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. برای بررسی این موضوع که رابطه ای بین دو متغیر به لحاظ آماری معنادار است یا خیر، فرضیه های زیر را آزمون می کنیم.

$$\begin{cases} H_0: \rho = 0 \\ H_1: \rho \neq 0 \end{cases}$$

ρ نشان دهنده مقدار ضریب همبستگی میان دو متغیر مورد بررسی در جامعه می باشد.

جدول ۱۱- بررسی مقدار همبستگی بین شناوری تحصیلی با انگیزه تحصیلی

انگیزه تحصیلی		
۰.۵۲۶	ضریب همبستگی	شناوری تحصیلی
۰.۰۰۱	سطح معناداری	
۳۴۴	تعداد	

با مقایسه سطح معناداری بدست آمده با ضریب خطای ۰.۰۵ (کمتر از ۰.۰۵) می توان نتیجه گرفت بین شناوری تحصیلی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی در بررسی ارتباط عبارت از ۰.۵۲۶ با توجه به مثبت بودن عدد ضریب همبستگی نشان از وجود رابطه مستقیم می باشد، بدین معنا که با افزایش شناوری تحصیلی، انگیزه تحصیلی دانش آموزان نیز افزایش و با کاهش آن میزان انگیزه تحصیلی دانش آموزان کاهش می یابد. در نتیجه بین شناوری تحصیلی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۵. نتیجه گیری

شناوری تحصیلی، مهارتی قابل آموزش و توسعه است که به دانش آموز کمک می کند در برابر موانع کوچک و روزمره تحصیلی مقاوم بماند. شناوری تحصیلی یک متغیر روان شناختی مهم است که مستقیماً و غیرمستقیماً بر پیشرفت یادگیری تأثیر می گذارد. دانش آموزانی که شناوری بالاتری دارند، در مواجهه با مشکلات تحصیلی کوچک مقاومت بیشتری نشان می دهند، عقب نشینی نمی کنند و تلاششان را ادامه می دهند که به یادگیری بیشتر و عملکرد بهتر منجر می شود. این پژوهش با هدف

بررسی نقش شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی در پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی با نقش میانجیگری سرسختی روانشناختی در شهرستان بشرویه انجام گرفت.

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که، بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق رفسنجانی و همکاران (۲۰۲۴)، همخوانی کاملی دارد [۳]. ژو و وانگ (۲۰۲۲)، در پژوهشی نشان دادند که شناوری تحصیلی معلمان یا انگیزه تحصیلی آنها می‌تواند طرز فکر دانش‌آموزان را در مورد یادگیری زبان تغییر دهد و منجر به تسهیل این فرآیند گردد [۲۴]. می‌توان نتیجه گرفت که، دانش‌آموزانی که از سطح بالایی از سرزندگی تحصیلی برخوردارند، توانایی بیشتری در مقابله با چالش‌ها و موانع تحصیلی روزمره مانند استرس امتحان، افت نمره یا حجم زیاد تکالیف دارند. این توانایی موجب می‌شود که آن‌ها با پایداری، پشتکار و ذهنیت رشدگرا به فرآیند یادگیری ادامه دهند و دچار افت تحصیلی نشوند. دانش‌آموزانی که به دلیل علاقه شخصی، کنجکاوی یا میل به رشد یاد می‌گیرند، نه تنها عملکرد بهتری دارند بلکه کمتر تحت تأثیر فشارها و استرس‌های تحصیلی قرار می‌گیرند. ترکیب دو مؤلفه شناوری و انگیزه تحصیلی به ایجاد نگرش مثبت نسبت به مدرسه، تلاش پایدار و احساس توانمندی در فرآیند یادگیری در دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه منجر می‌شود. انگیزه بالا موجب افزایش مشارکت کلاسی، تلاش در انجام تکالیف و استفاده از راهبردهای یادگیری عمیق‌تر می‌شود.

تجزیه و تحلیل داده‌ها بیانگر آن است که، سرسختی روانشناختی در رابطه بین شناوری تحصیلی و انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه نقش میانجیگری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های پژوهش مظلوم و همکاران (۱۳۹۳)، همسو است [۳۹]. سرسختی روانشناختی به‌عنوان یک سازه‌ی شخصیتی مقاوم‌کننده، نقشی کلیدی در تثبیت و تقویت اثر شناوری تحصیلی و انگیزه بر یادگیری ایفا می‌کند. در واقع، دانش‌آموزانی که علاوه بر انگیزه و سرزندگی تحصیلی، از سطح بالایی از سرسختی روانی برخوردارند، توان بیشتری برای غلبه بر ناکامی‌ها، حفظ پایداری در مواجهه با مشکلات و پیگیری اهداف تحصیلی از خود نشان می‌دهند. شناوری تحصیلی به دانش‌آموز کمک می‌کند در برابر موانع روزمره مقاوم باشد و انگیزه تحصیلی انرژی و جهت لازم برای پیگیری فعالیت‌های یادگیری را برای دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه فراهم می‌کند.

نتایج نشان داد که، بین شناوری تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این نتایج با نتایج تحقیقات مارتین و مارش (۲۰۰۸) و پوتواین و همکاران (۲۰۱۲) همسو می‌باشد. همچنین، وینفلس و همکاران (۲۰۲۳)، در تحقیقی نشان دادند که شناوری تحصیلی پیش‌بینی‌کننده معناداری برای پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی است [۴۰].

می‌توان نتیجه گرفت که، دانش‌آموزانی که از سطح بالاتری از شناوری تحصیلی برخوردارند، در فرآیند یادگیری عملکرد موفق‌تری دارند. در محیط‌های آموزشی ابتدایی که دانش‌آموزان به‌طور روزمره با فشارهای کوچک و گاه ناپیدا مواجه‌اند، داشتن مهارت مقابله‌ای مثبت و رویکردی مقاوم، می‌تواند تعیین‌کننده موفقیت یا ناکامی تحصیلی باشد. شناوری تحصیلی نه تنها یک واکنش هیجانی به فشارهای روزمره است، بلکه عاملی شناختی-هیجانی است که موجب شکل‌گیری دیدگاه‌های مثبت نسبت به یادگیری، افزایش تلاش، و پایداری در مسیر آموزشی می‌شود. این ویژگی به دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه کمک می‌کند تا پس از شکست، دوباره تلاش کند و نگرش خود را نسبت به توانایی‌هایش حفظ کند؛ در نتیجه، این تداوم در تلاش، به یادگیری پایدار و عمیق‌تر می‌انجامد.

نتایج بیانگر آن است که، بین انگیزه تحصیلی با پیشرفت یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یافته‌های این تحقیق با یافته‌های پژوهش‌های شونک و همکاران (۲۰۱۴) و پینتریچ و گروت (۱۹۹۰) همراستا می‌باشد. همچنین، دهقان (۱۴۰۲)، نیز در پژوهشی نتیجه گرفت که پیشرفت تحصیلی و فرهنگ خانواده رابطه معناداری با انگیزه تحصیلی دارند [۴۱]. دانش‌آموزانی که از انگیزه تحصیلی بالاتری برخوردار هستند، عملکرد یادگیری بهتری نیز از خود نشان می‌دهند. انگیزه تحصیلی عاملی کلیدی در فعال‌سازی، هدایت و پایداری رفتارهای یادگیری است. در سطح

ابتدایی، که دانش‌آموزان در مراحل ابتدایی شکل‌گیری نگرش نسبت به مدرسه، یادگیری و خودپنداره تحصیلی هستند، وجود انگیزه، به‌ویژه انگیزه درونی (مانند علاقه، کنجکاوی و رضایت از یادگیری)، می‌تواند موجب افزایش درگیری شناختی و مشارکت فعال آنان در کلاس درس شود. تقویت انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی به‌ویژه از نوع درونی، یکی از پیش‌نیازهای کلیدی برای دستیابی به پیشرفت تحصیلی پایدار است. در کل می‌توان بیان کرد که دانش‌آموزان با انگیزه بالا در مدارس ابتدایی شهرستان بشرویه، در مواجهه با چالش‌ها و مشکلات تحصیلی، به‌جای تسلیم شدن، راه‌حل جویی و تلاش بیشتر را انتخاب می‌کنند.

نتایج نشان داد که، بین شناوری تحصیلی با انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق با نتایج تحقیق رفسنجانی و همکاران (۲۰۲۴)، همخوانی کاملی دارد. هنگامی که دانش‌آموزان بتوانند با این موانع مقابله کنند، احساس کنترل و توانمندی در آن‌ها افزایش یافته و در نتیجه، انگیزه‌ی درونی برای ادامه‌ی یادگیری در دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه تقویت می‌شود. وجود انگیزه تحصیلی نیز به نوبه خود تقویت‌کننده‌ی شناوری است؛ دانش‌آموزی که هدف و علاقه‌مند به یادگیری است، در مواجهه با ناکامی‌ها به‌جای تسلیم شدن، به دنبال راه‌حل و ادامه‌ی تلاش خواهد بود. بنابراین، توجه هم‌زمان به تقویت شناوری و انگیزه تحصیلی ضروری است. معلمان و والدین می‌توانند با بازخورد مثبت، آموزش نگرش رشد، تشویق به تلاش، و ایجاد محیط یادگیری امن و حمایتگر به تقویت این دو عامل کمک کنند تا در نهایت یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه پایدارتر گردد.

-پیشنهاد می‌گردد، تقویت شناوری تحصیلی از طریق آموزش مهارت‌های خودتنظیمی، حل مسئله، مدیریت استرس، و ایجاد ذهنیت رشد در دانش‌آموزان ابتدایی شهرستان بشرویه، در اولویت برنامه‌های درسی و مشاوره‌ای قرار گیرد.

-پیشنهاد می‌گردد جلسات آموزشی برای والدین درباره اهمیت شناوری تحصیلی و نحوه حمایت صحیح از کودکان هنگام مواجهه با مشکلات درسی بطور مستمر و دوره‌ای برگزار شود.

-پیشنهاد می‌گردد، معلمان مدارس ابتدایی از دفترچه یا نرم‌افزار برای پیگیری اهداف و دستاوردهای دانش‌آموزان استفاده کنند تا بهتر و دقیق‌تر بتوانند دانش‌آموزان را مورد ارزشیابی قرار بدهند.

-پیشنهاد می‌گردد، گروه‌های همیار و همفکری دانش‌آموزان برای حل مشکلات و تقویت اعتماد به نفس با هماهنگی مدیران و معلمان مدارس شهرستان بشرویه تشکیل شود و همچنین دانش‌آموزان در انتخاب فعالیت، موضوع پروژه یا روش ارائه محتوا آزادی داشته باشند.

منابع و مراجع

۱. Bae, S. M. (۲۰۲۲). The analysis of a causal relationship between career maturity and academic achievement on Korean adolescents using autoregressive cross-lagged modeling. *International journal of environmental research and public health*, ۱۹(۹), ۵۵۷۲.
۲. Marks, G. N., & O'Connell, M. (۲۰۲۳). The importance of parental ability for cognitive ability and student achievement: Implications for social stratification theory and practice. *Research in Social Stratification and Mobility*, ۸۳, ۱۰۰۷۶۲.
۳. Rafsanjani, M. A., Wahyudi, H. D., Dewi, R. M., & Kamalia, P. U. (۲۰۲۴). Navigating the College Students' Adversities: The Role of Academic Buoyancy and Motivation on Learning Achievement. *Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science*, ۱۷(۳), ۲۴۷-۲۵۶.
۴. Putwain, D. W., & Wood, P. (۲۰۲۳). Riding the bumps in mathematics learning: Relations between academic buoyancy, engagement, and achievement. *Learning and Instruction*, ۸۳, ۱۰۱۶۹۱.
۵. Putwain, D. W., Gallard, D., & Beaumont, J. (۲۰۲۰). Academic buoyancy protects achievement against minor academic adversities. *Learning and Individual Differences*, ۸۳, ۱۰۱۹۳۶

۶. Lei, W., Wang, X., Dai, D. Y., Guo, X., Xiang, S., & Hu, W. (۲۰۲۲). Academic self-efficacy and academic performance among high school students: A moderated mediation model of academic buoyancy and social support. *Psychology in the Schools*, 59(۵), ۸۸۵-۸۹۹.
۷. Datu, J. A. D., & Yang, W. (۲۰۲۱). Academic buoyancy, academic motivation, and academic achievement among filipino high school students. *Current Psychology*, ۴۰(۸), ۳۹۵۸-۳۹۶۵.
۸. Hirvonen, R., Putwain, D. W., Määttä, S., Ahonen, T., & Kiuru, N. (۲۰۲۰). The role of academic buoyancy and emotions in students' learning-related expectations and behaviours in primary school. *British Journal of Educational Psychology*, ۹۰(۴), ۹۴۸-۹۶۳.
۹. Yu, K., Martin, A. J., Hou, Y., Osborn, J., & Zhan, X. (۲۰۱۹). Motivation, engagement, academic buoyancy, and adaptability: The roles of socio-demographics among middle school students in China. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives*, ۱۷(۳), ۱۱۹-۱۳۲.
۱۰. Urhahne, D., & Wijnia, L. (۲۰۲۳). Theories of motivation in education: An integrative framework. *Educational Psychology Review*, ۳۵(۲), ۴۵.
۱۱. Collie, R. J., Martin, A. J., Malmberg, L.-E., Hall, J. and Ginns, P. (۲۰۱۵) 'Academic buoyancy, student's achievement, and the linking role of control: A cross-lagged analysis of high school students', *British Journal of Educational Psychology*, Vol. ۸۵, No. ۱, pp. ۱۱۳-۱۳۰.
۱۲. باشکوه، اکبر؛ جعفرزاده، محمدرحیم و اکبرپور، محمدباقر (۱۴۰۲). مدل یابی ساختاری روابط بین سرسختی روان شناختی و اشتیاق تحصیلی با نقش میانجی احساس انسجام در دانش آموزان متوسطه اول، *مجله تدریس پژوهی*، ۱۱ (۳۲)، ۲۱۳-۲۳۵.
۱۳. بیجاری، رضا؛ منظری توکلی، علیرضا؛ مهدی زاده، سمانه و سلاجقه، سنجر (۱۴۰۱). پیشایندهای مؤثر بر سازمان یادگیرنده با تأکید بر نقش واسطه ای رهبری دانش، فصلنامه تعالی منابع انسانی، ۲ (۴)، ۸۲-۱۰۵.
۱۴. Blömeke, S., Jentsch, A., Ross, N., Kaiser, G., & König, J. (۲۰۲۲). Opening up the black box: Teacher competence, instructional quality, and students' learning progress. *Learning and Instruction*, ۷۹, ۱۰۱۶۰۰.
۱۵. Harris, L. R., Adie, L., & Wyatt-Smith, C. (۲۰۲۲). Learning progression-based assessments: a systematic review of student and teacher uses. *Review of Educational Research*, ۹۲(۶), ۹۹۶-۱۰۴۰.
۱۶. Günaydin, H. D. (۲۰۲۲). The impact of social problem skills on academic motivation by means of Covid-۱۹ fear: A SEM Model: Social Problem Solving, Covid-۱۹, Academic Motivation. *Current Psychology*, ۴۱(۱), ۴۲۷-۴۳۶.
۱۷. مومنی، زهرا؛ رضازاده، عباس؛ کمیجانی، زهرا و شجاعیان، علی اکبر (۱۴۰۲). بررسی اهمیت علاقه و انگیزه تحصیلی دانش آموزان در افزایش یادگیری و پیشرفت درسی، اولین همایش بین المللی معلمان برتر و مدارس پیشرو در هزاره سوم، بوشهر.
۱۸. Ferrer, J., Ringer, A., Saville, K., A Parris, M., & Kashi, K. (۲۰۲۲). Students' motivation and engagement in higher education: The importance of attitude to online learning. *Higher Education*, ۸۳(۲), ۳۱۷-۳۳۸.
۱۹. Martin, A. J., & Marsh, H. W. (۲۰۲۰). Investigating the reciprocal relations between academic buoyancy and academic adversity: Evidence for the protective role of academic buoyancy in reducing academic adversity over time. *International Journal of Behavioral Development*, ۴۴(۴), ۳۰۱-۳۱۲.
۲۰. Martin, A. J. (۲۰۱۴). Academic buoyancy and academic outcomes: Towards a further understanding of students with attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD), students without ADHD, and academic buoyancy itself. *British journal of educational psychology*, ۸۴(۱), ۸۶-۱۰۷.
۲۱. Yun, S., Hiver, P., & Al-Hoorie, A. H. (۲۰۱۸). ACADEMIC BUOYANCY: EXPLORING LEARNERS' EVERYDAY RESILIENCE IN THE LANGUAGE CLASSROOM. *Studies in Second Language Acquisition*, ۴۰(۴), ۸۰۵-۸۳۰.
۲۲. Putwain, D. W., & Pescod, M. (۲۰۱۸). Is reducing uncertain control the key to successful test anxiety intervention for secondary school students? Findings from a randomized control trial. *School Psychology Quarterly*, ۳۳(۲), ۲۸۳.

۲۳. Fong, C. J., & Kim, Y. W. (۲۰۲۱). A clash of constructs? Re-examining grit in light of academic buoyancy and future time perspective. *Current Psychology*, ۴۰(۴), ۱۸۲۴-۱۸۳۷.
۲۴. Xu, X., & Wang, B. (۲۰۲۲). EFL students' academic buoyancy: Does academic motivation and interest matter?. *Frontiers in Psychology*, ۱۳, ۸۵۸۰۵۴.
۲۵. Kritikou, M., & Giovazolias, T. (۲۰۲۲). Emotion regulation, academic buoyancy, and academic adjustment of university students within a self-determination theory framework: a systematic review. *Frontiers in Psychology*, ۱۳, ۱۰۵۷۶۹۷.
۲۶. قنبری، وحید (۱۴۰۳). مقایسه اثربخشی آموزش سرسختی روانشناختی و مثبت اندیشی بر بهزیستی روانشناختی و سازگاری روانشناختی دانشجویان (مطالعه موردی: یک دانشگاه نظامی)، *مجله مدیریت نظامی*، ۲۴ (۳)، ۸۰-۱۱۷.
۲۷. Huang, Y., Nalipay, M. J. N., & Wang, H. (۲۰۲۴). Profiles of occupational well-being among Chinese teachers: Associations with basic psychological needs satisfaction and teaching quality. *Teaching and Teacher Education*, ۱۳۹, ۱۰۴۴۶۱.
۲۸. Melhe, M. A., Salah, B. M., & Hayajneh, W. S. (۲۰۲۱). Impact of training on positive thinking for improving psychological hardiness and reducing academic stresses among academically-late students. *Kuram ve Uygulamada Egitim Bilimleri*, ۲۱(۳), ۱۳۲-۱۴۶.
۲۹. Meng, Q., & Jia, W. (۲۰۲۳). Influence of psychological hardiness on academic achievement of university students: The mediating effect of academic engagement. *Work*, ۷۴(۴), ۱۵۱۵-۱۵۲۵.
۳۰. کرمی مقدم، پری؛ انتصار فومنی، غلامحسین و حجازی، مسعود (۱۴۰۱). پیش بینی اهمالکاری بر اساس سبک های اسناد و سرسختی روان شناختی با میانجیگری خودپنداره تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم، *مجله روانشناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱ (۳)، ۷۲-۸۵.
۳۱. جوکار، مهدی؛ محمدی، نفیسه و جوکار، هانیه (۱۴۰۱). بررسی رابطه سرسختی روانشناختی با انگیزه تحصیلی دانش آموزان دوره تحصیلی مقطع متوسطه اول ناحیه یک شهر شیراز در دوران شیوع کرونا سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱، *نهمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت، بندرعباس*.
۳۲. همت زاده، هادی؛ حسن زاده، محمدرضا؛ عباسعلی زاده، رعنا و موسوی، الهه (۱۴۰۴). تحلیل رابطه انگیزه با پیشرفت تحصیلی و نقش کلیدی آن در یادگیری بهتر دانش آموزان، *چهارمین همایش ملی ایده های کاربردی در علوم تربیتی، روانشناسی و مطالعات فرهنگی، بوشهر*.
۳۳. نمازیان دوست، احسان؛ حیدرنژاد، طاهره؛ رضایی، افشین و کارگر بهبهانی، حسین (۱۴۰۳). یادگیری زبان از راه دور به طور جسورانه: تصویری از رابطه بین تاب آوری تحصیلی، شناوری تحصیلی، خودکارآمدی یادگیرنده، لذت یادگیرنده، و رفاه تحصیلی، *مجله آموزش زبان انگلیسی*، ۱۹ (۲)، ۳۷-۶۶.
۳۴. نجاریان، زکیه و واحدی، شهرام (۱۴۰۱). رابطه ثبات قدم، سرسختی روانشناختی و تاب آوری با درگیری تحصیلی دانشجویان: ارائه مدل تحلیل مسیر، *مجله روانشناسی تربیتی*، ۶۶ (۱۸)، ۱۶۹-۱۹۲.
۳۵. Kobasa, S. C. (۱۹۸۲). Commitment and coping in stress resistance among lawyers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42(۴), ۷۰۷.
۳۶. Harter, S. (۱۹۸۱). A new self-report scale of intrinsic versus extrinsic orientation in the classroom: Motivational and informational components. *Developmental psychology*, 17(۳), ۳۰۰.
۳۷. ظهیری ناو، بیژن و رجبی، سوران (۱۳۸۸). بررسی ارتباط گروهی از متغیرها با کاهش انگیزش تحصیلی دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی، *دانشور رفتار*، ۱۶ (۳۶)، ۸۰-۶۳.
۳۸. درتاج، فریبرز (۱۳۸۳). بررسی تأثیر شبیه سازی ذهنی فرایندی و فرآورده ای بر بهبود عملکرد تحصیلی، ساخت و اعتباریابی آزمون عملکرد تحصیلی، رساله دکتری دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی تهران.

۳۹. مظلوم، نجمه؛ نیسی، عبدالکاسم و مکوندی، بهنام (۱۳۹۳). رابطه سرسختی روان شناختی و انگیزه پیشرفت با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه پیام نور شهر اهواز، اولین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران.
۴۰. Weïßenfels, M., Hoffmann, D., Dörrenbächer-Ulrich, L., & Perels, F. (۲۰۲۳). Linking academic buoyancy and math achievement in secondary school students: Does academic self-efficacy play a role?. *Current Psychology*, ۴۲(۲۷), ۲۳۴۲۲-۲۳۴۳۶.
۴۱. دهقان، راضیه (۱۴۰۲). رابطه پیشرفت تحصیلی و شرایط فرهنگ خانوادگی در انگیزه تحصیلی دانش آموزان، مجله مطالعات بین رشته‌ای در آموزش، ۲ (۲)، ۱۲۷-۱۴۱.